

ABONAMENTUL:

Pe un an . 23.— Cor.

Pe jumătate an 14.— "

Pe 3 luni . . . 7.— "

Pe o lună . . . 2.40 .

Pentru România și străinătate:

Pe un an . 40.— franco

Telefon

pentru oraș și interurbane
Nr. 780.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr.1/aINSERTIUNILE
se primesc la administrație.Muitămite publice și Loa
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscriptele nu se în-
napoiază.Aceeș moarte —
aceș soarte.

Arad, 26 Februarie.

Cei mai mulți dintre optimiștii cari așteaptă mari prefaceri în relațiunile politice dintre țări, în relațiunile sociale dintre popoare, mai ales în aranjarea relațiunilor de drept între popoarele deosebite cari formează acelaș regat sau împărăție, își razimă convingerea lor pe adevărul imperativ cuprins în aserțiunea din fruntea acestor șire. Ei ne spun: E cu neputință să nu între în sufletul tuturor popoarelor credința și covingerea că moartea și distrugerea pe care le seamănă atât de îmbelșugat războiul de azi, sunt pe o formă de dezastruoase pentru toate popoarele și țerile, prietene acum sau dușmane. E cu neputință să nu se vadă că înfrângerea dușmanului prin arme, este în sine o pierdere enormă chiar pentru biruitori: floarea poporului biruitor, averea, instituțiile, comorile lui de artă, o bună parte din tot ceace au muncit generații în curs de veacuri chiar, se prăbușește aproape în aceeaș măsură ca și tot ceace a constituit țaria și fala dușmanului răpus. E cu neputință să nu se vadă nebunia omenească de-a distruge ceace a avut mai scump, pentru câștigarea cărei comori au pus cu toții silinți nobile, silinți îndelungate în curs de lungi decenii de muncă necurmată. Dacă în vremi de pace a fost solidaritate între popoare și țări întru a aprecia toate silințele spre bine, spre apărarea și întărirea vieții omenești, spre îndulcirea traiului fiecărui individ, spre

înaintarea în cultură, nu se poate să nu se vadă în urma războiului de azi că-i un păcat să dai cu tunul în aceeaș solidaritate. În vremi de pace era salutată cu entusiasm orice pornire bună, era preamărit orice pas întru desăvârșirea vieții omenești, în orice țară s'ar fi arătat, orice popor ar fi făcut acest pas, și popoarele se sileau să iee pilde unele dela altele. E cu neputință să nu se vadă că ruperea acestei solidarități de gândire, de simțire și apreciere e pe o formă de dezastruoasă pentru înșiși învingătorii, și mai ales pe o formă de dureroasă și să nu se simtă că vrând să pedepsești pe alții prin războiu, te pedepsești în rândul cel dintâi pe tine însuși. Se va vedea, mai pe scurt, că aceeaș moarte amenință pe toți cei cari prin tun vor să reguleze relațiunile dintre țări și popoare.

Se va vedea mai ales că moartea prin fer și glonț e pe o formă de nefirească, de dureroasă pentru toți oamenii, și că nime nu se poate bucura de moartea altuia.

Ajunsă la aceste constatări în cursul războiului și după el, omenimea — mai spun cei optimiști — va avea o singură țintă, o singură dorință: să facă imposibile războaiele viitorului, pregătind aceeaș soartă — aceeaș vieață răzimată pe principiile dreptății pentru toți oamenii. Omenimea se va îngriji ca conflictele ce se vor mai ivi cu siguranță între țări și popoare să fie aplanate prin mijloace omenești, pe calea minții și a inimei, îngrozită de moartea pe care știe c'o aduce războiul, și care nu cruță chiar în caz de biruință. Omenimea va supraveghia necurmat pe toți aceia cari ar vrea s'o mai pună

în fața tunului, și mâna ei de fier va opri în loc la întâiul pas pe toți cei cari ar mai cuteza să-și ajungă scopul prin mijloace cari repugnă adânc și fundamental judecății, simțirii și vieții adevărat omenești.

Aceeș moarte, aceeaș distrugere zadar-nică, va învăța popoarele cari formează omenimea să se îngrijească de-a asigura aceeaș soarte pentru toți.

Așa dar chiar relațiile dintre țări și popoare le vad într'o lumină trandafirie optimiștii zilelor noastre.

Pe baza principiului: aceeaș moarte — aceeaș soarte ei vad apoi în viitorul apropiat o străformare de-adreptul radicală când se gândesc la relațiile dintre popoarele ce constituie acelaș regat, aceeaș împărăție. În cazul acesta, pe lângă constatările de mai sus, ei mai ajung și la altele, interpretând și sub alt punct de vedere principiul: aceeaș moarte — aceeaș soarte. Ei ne spun: În vremi de pace — în trecut — au putut fi și au chiar fost neînțelegeri, contraste, oprimări, dușmăni între popoarele aceleiași țări. Nu e numai decât necesar să ne gândim la egoismul omeneș sau național ca să aflăm originea acestor neînțelegeri, chiar numai emularea dintre ele a putut da naștere la nemulțumiri. Mai ales când această emulare a fost apreciată greșit și un popor susținea pe celălalt cu privire la adevărata lui iubire de țară. În cursul și în urma acestui războiu e însă cu neputință să nu se vadă că emularea, pe orice teren al vieții, între popoarele din o țară a fost spre folosul și întărirea țării, și să nu se admită ca pe viitor să se dea toate posibilitățile acestor emulări. E cu neputință ca, apărându-și țara

Din străini.

...Imbrățișându-mi mama, sora, frații
Și crucea tatii-acum dărăpănată,
I-am zis pădurii, Someșului, luncii
Un bun rămas — cu inima 'mpăcată...

Dar ele toate m'au privit cu jale
Și îmi șoptiră: „Să te 'ntorci cu bine”...
O lacrimă n'am plâns — ci parc'o Umbră
Și-o caldă Rază s'au pornit cu mine...

Vezi, veșnic raze am dorit — și uite
Azi soarele 'n întreaga lui frumsețe
Risipitor îmi incunună tâmpla
Cu razele lui cele mai mărețe...

Și clipele cum trec... ca fulgerate...
La orice pas o nouă 'nfiore...
O, Umbră neagră, du-te și mă lasă...
Spre Asfințit e 'nourat — imi pare...

...De-abia păși în nou-mi cuib și iată-mi
Privirile de-un lac de lacrimi pline —
Tot mi-a rămas acasă — numai lira
Și suferința au venit cu mine...

Budapesta, Februarie 1916.

LIVIA REBREANU.

Contribuții la istoria școalelor
noastre.

— Dascălul Simion Jinariu. —

De Dr. Ion Mateiu.

IV.
(Sfârșit).

La 1817 Simion Jinariu pleacă la Brașov de sigur cu acea părere de rău în suflet, pe care ț-o dă sentimentul părăsirii unui loc în care ai lăsat o parte frumoasă din munca ta, din ființa ta întreagă. Dar se va fi gândit, că omul, un biet călător în pustiu! acestei vieți pământești, nu poate rămânea ținut într'un anumit colț după dorința inimei sale, ci trebuie să se supună voinței de sus, care cârmuiește toate după adânci și nepătrunse sfaturi eterne. Trecerea sa la Brașov, este privită de altfel și ca o meritată înaintare, cel puțin sub raport material. În 6 Noemvrie 1817 Simion Jinariu încheie cu obștea din Schei contractul, în baza căruia se angajează ca dascăl al școalei normale de acolo pe lângă o leafă anuală de 600 fl. Pe lângă această însemnată plată mai avea venite laterale dela parastase, cu icoana la Crăciun și dela Bobotează. În schimbul acestora era obligat, afară de dascălie, să ție și slujba cantoriei în strana a doua precum și săptămâna în rândul al doilea după obiceiul acelei biserici. Leafa se acoperea din taxele dela copii și intrucât n'ar

fi ajuns din pricina numărului mare al copiilor săraci, restul se complecta din vistieria bisericei. Ca locuință i s'a destinat casa de lângă școală, pentru a cărei încălzire se făcea arunc pe elevi, și banii incasați se predau lui Jinariu spre a-și cumpăra combustibilul de lipsă. Pentru a-și acoperi cheltuielile de strămutare la Brașov, obștea bisericii i-a anticipat competența de cantor în sumă de 200 fl. socotită în salariul de 600 fl.

Indatoririle școlare nu sunt specificate în contract. Se spunea în general, că pentru constatarea sporului învățaturii fiecărui „scolastic” să se facă examen la tot sfârșitul cursului, la care să fie de față protopopul cu preoții parohiei locului, curatorii bisericei, un domn senator și dintre fețele obștii care vor voi, făcându-se aceasta mai înainte și din vreamă cu opt zile în Biserică publicație. Despre încheierea contractului avea să fie înștiințat atât scaunul arhieresc cât și direcția școalelor¹³⁾.

Istoria școalei din Scheiu, la care avea să funcționeze Simion Jinariu, este destul de sbrucimată. Dintr'o jalbă a Brașovenilor către generalul Buccow rezultă, că școala ar fi fost înființată la anul 1495. Firește, că ea nu putea avea atribuțiile unei școale organizate sistematic, ci se mărginea să dea cunostințe simple din cetit, scriere și cântări bisericești, cum făceau

¹³⁾ A. Bârseanu o. c. Anexa XXXII.

prin aceeaș moarte cumplită, să nu aibă posibilitatea aceleiași sorți aici acasă cei cari se vor întoarce și copiii lor.

În această ordine de idei ei sunt în stare să arete în culorile cele mai luminoase viitorul statelor poliglote, soarta popoarelor deosebite de sub cârma aceluiași imperii.

Trebue să mărturisim că așa văd viitorul cei mai buni dintre oameni. Fiecare om judecă, simțește, face planuri pentru viitor de sine însuș: cât îl ajută judecata și simțirea, cum îi poruncește felul lui de-a pricepe lumea și vieața. Fără ca să ne dăm calificativul de cei mai buni, mărturisim și noi Români din Ardeal și Ungaria convingerile de mai sus, poate nu fiindcă am fi dintre cei mai buni, ci pentru că simțim într'un grad deosebit de înalt dreptatea acestor convingeri.

Dela mărturisirea unor convingeri până la puțină realizări lor este însă o distanță enormă. În urma frământărilor noastre de veacuri poporul nostru e dotat într'o măsură deosebită și cu simțul realității. Veacurile trecute ne-au cumințit, ne-au făcut prevăzători. Noi știm că lumea nu-i plină de oameni buni și pentru aceea nădejdea nu ne-o punem niciodată toată pe o singură carte. Noi știm că pe cuvânt numai pe Dumnezeu poți și trebue să-l crezi, noi am experiat că de multe ori e primejdios să te însufleșteți prea tare pentru cutare frumoasă lozincă. Tot așa suntem și cu principiul: aceeaș moarte — aceeaș soarte. Adevărul lui îl mărturisim, realizarea lui o dorim, nu ne-ar părea chiar nici imposibilă, dar pentru aceea simțim că nu putem face atârnaătoare existența noastră ca popor de realizarea lui. Știm și simțim, că vieața nu se sfârșește cu vijelia de acum, că noi vom trăi și mai departe, săpându-ne o alvie tot mai adâncă ființii noastre naționale, ori cum se va rezolvi pentru noi principiul: aceeaș moarte — aceeaș soarte.

Bine ar fi să se întâmple acum minunea care a întârziat multe veacuri grele, căci doar nu pentru întâia oară murim aceeaș moarte cu celelelalte popoare din țară. De a va încunțura însă și acum, noi tot nu vom desnădăjdui. Suntem prea pățiți, prea cu-

minți și prea învățoși în inimă în hotărârea de a merge mereu înainte, decât să ne poată înfrânge nerealizarea unei posibilități, dorită de altfel de întreg sufletul nostru.

Ruinele.

Progresele mari pe cari le-a făcut tehnica de război în timpul din urmă se resimt mai ales în devastarea regiunilor în cari decurg luptele grozave. Orașe întregi sunt măturate de pe fața pământului, pe întreaga întindere deasupra căreia a fălăit aripa morții, nu vezi altceva decât ruini fumegânde, anicele măturii ale vieții care a pulsă odinioară în aceste părți ale lumii. Pe lângă toată intenția bună a beligeranților, nici monumentele de artă n'au putut fi scutite de focul mistuitor și puterea distrugătoare a explosivelor inamice, așa că față de trecut pierderile enorme pricinuite pe calea aceasta sunt incalculabil de mari.

Revistele de specialitate din Germania aduc adeseori articole chilometrice, în cari se discută până în cele mai mici amănunte felul cum va avea statul să rezidească teritoriile cari au suferit în urma războiului. Toți cei preocupați de această problemă însemnată sunt în fond de părerea, că în locul ruinelor proaspete trebue ridicate edificii moderne, orașele și satele azi amărâte de glasul lugubru al tunurilor trebue rezidite în mod practic, în conglăsiuire cu recerintele vieții și artei moderne, după planuri bine chibzuite, ținându-se seamă mai ales de dezvoltarea vieții comerciale și economice. În locul morții care s'a sălășluit între zidurile dărimate trebue adusă vieața nouă, iar ruinele din aspectul cărora glăsuiesc înfrângerile suferite, trebue curățite de pe fața pământului german.

Mai mult decât Gemmaina a suferit în privința aceasta Franța, unde ruinele ascund sub dărâmurile lor monumente de artă, capo d'opere create de geniul viacurilor trecute. De ce păreri sunt călăuziți francezii în privința acestor devastări se vede din amănuntele din articolul apărut în revista „La Revue” eșit din penana lui Anselm Champgeur, sécrétaire general de la société de protection des paysages de France.

Articolul e următorul:

Ruinele! Iată problema „arzătoare” a prezentului. Zilnic noi pustiiri și devastări. Timpuri dispărute de veacuri sunt evocate din umbra

trecutului, timpuri pe cari le credeam de mult la spatele nostru.

Mânate de acelaș instinct, căruia sunt supuse atacurile și emigrările animalelor, cu poartă sălbatecă și violență inconștientă inundară odinioară masse de popoare, constătătoare din bărbați, cai și cară, femei și copii continentele. Iși schimbară neconștient locul de întreținere, fără să fi dorit vre-odată reîntorcerea pe aceleși plaiuri. Hainele lor n'au fost stropite de praful de țară, căci cuvântul „patrie” pentru acele vremuri era o noțiune vagă. Singurul avut pe care-l aduseseră cu sine erau pietrele neșluite ale sălbaticii lor vieți familiare.

Azi, după 20 de secol, ne paște aceeaș viațune a regiunilor inundate de valurile barbariei, cu deosebire însă, că azi trebue să deplângem devastarea opurilor de artă, edificiilor și palatelor, muzeelor și bibliotecelor, cari nu se pot înlocui cu altele, și a căror ruine se înalță provocătoare spre cer ca o mărturie despre crimele săvârșite.

Nu pot fi înlocuite? O problemă serioasă ni se impune deja acum. Societatea „Société de protection des paysages de France” își pune întrebarea astfel: Să reconștruim sau să reedificăm din temelii catedrala din Reims, casa sfatului din Arras și toate celelalte monumente naționale cari au căzut jertfă furiei de distrugere? Sau să lăsăm edificiile acestea așa cum sunt, în starea lor de azi, ca ruine.

Ruinele trebue restaurate, trebue reedificate, firește cu cea mai mare conștientiositate și respectul cuvenit — spun unii. Ruinele nu se potrivesc decât numai în locurile solitare, sau cel mult în regiunile al căror aspect, le reclamă. Privirea ruinelor, într'un oraș, în mijlocul edificiilor vechi și noi, în toiul circulației purtând în întâșirea lor sinistră stigmalul dezastrelor suferite odinioară trezește în trecători un sentiment de repulziune și totodată de groază.

Pietrele neregulate, înegrise vor forma un obstacol pentru vieața care pulsează în orașele mari (cum sunt de pildă în Paris ruinele Tuilleries-ilor). Cu un cuvânt pentru mândria germană ele vor fi un semn etern de învingere, vătămând în acelaș timp sentimentele noastre naționale. Deci cicatrizați ranele. Un model e suficient pentru a păstra amintirea vecinică a operilor distruse.

Nu vă atingeți de ruine — spun cei de părerea contrară. Cine se va face vinovat de o lipsă de pietate atât de mare?

Putea-vom oare noi peteci capod'operile evului mediu sau ale renaissance-ului? Nu, așa

de altfel toate școalele bisericesti ale timpului. Succesiv însă, prin oamenii de inimă ce i-a avut, s'a ridicat la o dezvoltare tot mai însemnată, așa încât conducătorii dela sf. Nicolae văzând foloasele cele mari ale învățaturii, s'au hotărât pe la 1760 să ridice altă școală mai responsabilă numărului de elevi, ce creștea din zi în zi. Noua școală avea să fie zidită din piatră, pe locul celei vechi, lângă biserică sf. Nicolae. Lucrările de zidire se și începură, când deodată se văd opriti de către magistratul brașovean sub cuvânt că pe de-o parte n'au cerut voie de clădire pe de alta, că nici vecinii nu s'au învoit ca în imediata lor apropiere să se ridice un astfel de „aedificium magnum et digestum, sive duarum contignationum”. În realitate însă vecinii au dorit numai atât, ca în partea dinspre ei, edificiul să nu fie înzestrat cu ferestri. Înzadar au încercat Scheienii să convingă magistratul despre dreptatea cauzei lor, căci Sașii voiau cu orice pret să împiedice luminarea Românilor, și astfel nu se lăsău convingși de nici un argument. Brașovenii se văd siliți să apeleze la ajutorul generalului Buccow, arătând că toată împotrivirea magistratului derivă „ex odio Religionis”. Se vede însă, că nici Buccow nu i-a putut îndupleca pe jupânii senatori la pace, căci Brașovenii s'au îndreptat cu plânsurile lor către împărăteasa Maria Terezia. Aceasta câștigându-și informațiile necesare, prin rezoluțiunea sa din 13 Aprilie 1761 dă voie să se zidească școala cea nouă. După sosirea prealnaltei hotărâri, lucrările sistate

s'au reluat și școala a putut fi terminată spre marea mângăiere a celor ce au luptat pentru înălțarea ei. Edificiul se păstrează și astăzi, ca o mărturie a sbuciumărilor din trecut, servind ca local de întrunire pentru comitetul parohial al bisericii sf. Nicolae.

Venind deci Simion Jinariu la Brașov, nu s'a bucurat numai de-o leafă frumoasă, ci și de niște săli de învățământ igienice, cari i-au dat posibilitatea să-și desfășure activitatea pedagogică în cele mai bune condiții. Școala din Schei luase un avânt îmbucurător, mai ales în ultimele decenii ale veacului XVIII-lea. Ea se dezvoltase într'o școală capitală cu 3 învățători, predându-se elevilor cunoștințe variate și dându-se atenție limbilor nemtești, ungurești și grecești. Înflorirea școalei are să se atribuie stăruințelor neobosite ale directorului D. Eustatievici, care venind cu multă știință de carte, agonisită în vestitele academii din Rusia, înțelegerea nemăsurată folos pentru Români al școalelor de învățatură. După moartea lui, școala a început să tânjească nu numai din lipsa de interese a celor chemați să vegheze asupra ei, dar și prin uneltirile magistratului, căruia dela început i-a fost un spine în ochi. Elevii cerceau școala neregulată și în număr tot mai redus, probabil fiindcă părinții nu prea erau bucuroși să jertfească bani, din cari să se plătească leafa dascălilor. Biserica pe de altă parte se vede a fi fost stăpânită de prea mare spirit de șgârcenie, căci nu plătia pe dascăli din vistieria

sa bogată. Astfel dascăli luau lumea 'n cap și școala rămânea pustie.

S'a încercat în câteva rânduri să se facă rânduială, dar hotărârile luate au rămas numai pe hârtie, recăzând școala iarăș în vechea stare de mizerie. Moise Fulea într'o scrisoare adresată la 1820 Scheienilor susține, că școala s'a „stărpit” din cauza directorului Radu Tempea, care n'au avut grije cum s'au căzut de școale¹⁴⁾. Noi credem însă, că această acuză nu este întemeiată, mai ales după ce cunoaștem vrednicia de director a lui R. Tempea din documente contemporane autentice. Din monografia dlui A. Bărseanu vedem ce-i drept, că Fulea s'a silit prin numeroase scrisori adresate Brașovenilor să-i îndemne la susținerea și reorganizarea școalei, atât de vestită odinioară. Stăruințele acestea se vede, că au avut un rezultat îmbucurător, prin angajarea în 1817 a lui Simion Jinariu. Dar acest succes, a fost, durere, numai de scurtă durată. În sânul Brașovenilor s'a încuibat germenele dihoniei, care a dănuit multă vreme și în urma căreia a suferit nespul de mult și școala normală. Ea nu s'a mai putut reculege, ci vegeta spre enorma pagubă a culturei populare. Probabil că aceste stări regretabile, l-au determinat și pe Simion Jinariu, ca abia după o activitate de 2 ani și două luni să părăsească Brașovul și cu el deodată și cariera dascălească.

¹⁴⁾ A. Bărseanu o. c. Anexa XXXIII.

vieța de toate zilele a lăsat un gol de neumplut.

S'a stins visul atât de frumos. Vlaicu nu mai e! Biata jucărie atât de șubredă, lucrată cu atâta trudă, zăcea ca o grămadă de bețe și pânza, stropită de însuși sângele clăditorului.

Întinsele aripi cari cu o clipă înainte îl purtau înspre înfăptuirea idealului, său, îl acopereau ca un glugiu. Zdrobit e visul, zdrobit e și visătorul. Ce se întâmplase? Se rupsese o sârmă dela cârna de adâncime. Dacă firul acesta ar fi ținut încă un ceas măcar, visul cel mare al lui Vlaicu ar fi fost înfăptuit.

El ne-ar fi arătat că se pot trece Carpații. În acest timp Negel se pregătea să ducă mai departe visul prietenului. Într-o bună dimineață bătuse recordul de înălțime, iar seara căzuse și el jertfă.

Și-a dat totul pentru un vis, iar visul l'a răpit, tocmai la început.

Astfel s'au stins cei doi prieteni care, în scurtul lor sbor spre ideal, au stat neclintii unul lângă altul.

Prin moartea lui Vlaicu și a lui Negel am pierdut doi eroi, cari trebuiau să ducă departe peste hotare faimalele nume de Români.

Au trăit ei clipa de fală, am trăit și noi clipa de nespusă mândrie, privindul.

Amintirea lor va rămânea veșnic nestirbită din mintea noastră. Cu sângele lor curat au scris cele mai glorioase pagini ale istoriei aviației române.

Carol, principe al României.

Evenimente importante în perspectivă.

Arad, 26 Februarie.

Din *L'Indépendance Roumaine* traducem aceste rânduri, numai pentru ca să se cunoască atitudinea organului dlui Tache Ionescu în fața evenimentelor zilei:

La Roumanie, organul dlui Tache Ionescu, comentând evenimentele războiului constată că marile preparative generale cari sunt în curs pe toate fronturile, indică foarte evident că în viitor ne putem aștepta la evenimente foarte importante în fazele războiului.

Dacă Germanii și slugarnicii lor, Bulgarii întreprind în Peninsula Balcanică faimosul atac contra Salonicului, se va naște un nou carnaj asemuitor celui din bătălia dela Iser. Porțile marii nu favorizează ofensiva germană. Nici Calais, nici Salonicul nu se vor putea răpi cu ușurință din mâinile Anglo-Francezilor.

Isfârșit fi-vor Germano-Austriecii cari pornesc inițiativa, ceace pare foarte probabil, sau da-vor aliații semnalul, — negreșit în primăvara aceasta ne putem aștepta la lupte crân-

cene pe toate fronturile, lupte cari desigur nu vor determina războiul, în tot cazul însă îi vor da un pas de înaintare. Cari vor fi rezultatele noilor ciocniri, nimeni nu le poate ști, nici prevedea. E de netăgăduit că vom azista la cele mai crâncene lupte, din cari — chiar și orbii pot să-și dea seama — că ne putem aștepta la toate afară de două lucruri: pace apropiată și învingere germană.

Pacea prematură e imposibilă. Nici unul

dintre popoare nu i se supune. Din toate părțile, cel puțin din țările ailate avem aceleași informațiuni: vor să continue și pot să urmeze războiul până la distrugerea militarismului prusiac. Dispun de toate mijloacele materiale și de încrederea de care niciodată, în nici o epocă istorică n'a dispus nimenea. În condițiile date, nu se poate pierde partia. Este eschis s'o poată pierde; orice are să vie; sunt învingători. Și au să fie învingători.

Bulgarii doresc o apropiere de România.

Ce propuneri au făcut puterile centrale României. — Un articol al lui Hanotaux. — D. Brătianu ar fi asigurat puterile centrale că România rămâne neutrală până la sfârșit. — La Roumanie despre evenimentele ce vor avea loc la primăvară. — Tratatice între puterile centrale și guvernul român. — Comandele României la firma Krupp pentru culine de câmp. — Înrolarea naturalizaților. — O comisiune austro-germană va vizita România. — Consulul general român din Blotlia în București. — Aatașatul militar rus din România rechemat. — Un curier belgian în București. — Austria cumpără vin din România.

Arad, 26 Februarie.

Ziarul *Mir*, inspirat de fostul prim ministru Gheșoff, publică un lung articol pentru o apropiere între România și Bulgaria.

Autorul articolului scrie, între altele:

N'ar fi oare posibil să se înlăture răceala intervenită în 1913 în relațiunile româno-bulgare și s'o înlocuim cu o apropiere a ambelor țări? Noi nu vedem de loc motivele cari le-ar împinge să se depărteze una de alta și să-și facă concurență. Realizarea acestei dorințe depinde mai mult de România decât de Bulgaria. Aceasta din urmă a și luat loc în una din combinațiunile europene, și nu poate da înapoi. Rămâne de văzut care va fi conduita care va fi adoptată de România într'un viitor apropiat.

Ziarul officios conservator „*Iașul*” scrie:

„*Afirmăm aci în mod precis și desădușit orice desmințire că în ziua de 15 Maiu 1915 Austria a insistat pe lângă România ca aceasta să-și formuleze pretențiunile sale*

În schimb ni se cerea: Trecerea munițiilor în baza convenției dela Haga și neutralitatea binevoitoare.”

Ziarul „*Dimineața*” anunță din Paris că fostul ministru Gavril Hanotaux ocupându-se într'un articol publicat al lui Figaro, cu vizita lui Briand la Roma, se întreabă ce hotărâre va lua România, deoarece atitudinea ei și azi e o enigmă. Ententa — scrie Hanotaux — ar trebui să se hoărăscă odată, ce pași are de gând să ia față de România.

Ziarul „*Naționalul*” scrie:

În cercurile politice se mărturisește că primul ministru d. Brătianu ar fi asigurat pe ministrul puterilor centrale că România va rămâne neutră până la sfârșitul războiului.

La Roumanie, organul francez al dlui Tache Ionescu, publică un articol intitulat „*La primăvară*” în care se da expresiune speranței că momentul care România l'a scăpat până azi, va veni la primăvară.

La Roumanie se gândește la intrarea în războiu pentru care va sosi momentul potrivit din nou la primăvară, când se va începe marea ofensivă a Ententei.

La primăvară — scrie La Roumanie — va putea satisface datoriei cu care e datoare civilizației. Bulgaria nu poate fi mai mare decât România. România nu poate să ajungă în raport subordonat față de Bulgaria. La primăvară vor avea loc mari evenimente, primăvara va aduce României învierea.

Ziarul bulgar Balaska Posta scrie:

După informațiunile din București, între guvernul român și cabinetele centrale are loc un viu schimb de vederi, cu un caracter decisiv și definitiv.

Se anunță din București: Ministerul de războiu face cunoscut că toți bărbații în etate de 21 până la 46 ani, cari au primit cetățenia sau au renunțat de a mai avea scutul altui stat, sunt obligați să se prezinte la serviciul militar la termenul fixat pentru contingentul 1918 indiferent că au făcut serviciu militar în țară sau nu. Excepțiune fac numai aceia, cari sunt luați în listele celor obligați la serviciu militar.

Ziarul rusesc „*Deni*” anunță: „*Cercurile noastre diplomatice sunt informate că la începutul lui Martie, va pleca în România un grup de oameni politici austro-germani și bulgari cu misiune oficială pentru rezolvirea mai multor chestiuni de ordin economic financiar. Această vizită oficială va fi făcută cu mare pompă și i se atribuie o mare importanță. Printre vizitatori vor face parte și mai mulți membri dela Curtea împăratului Wilhelm.*”

La atacul Epocei făcute în legătură cu o interpelație a senatorului Orescu, *Viitorul* dă lămuriri privitor la comanda făcută la firma Krupp pentru culine de câmp.

Chiar când se făceau încercări de a prevedea armata cu culine de câmp, cari s'au dovedit de bune în campania din 1913, a izbucnit războiul european. Pentru a prevedea cu repeziciune armata cu culine de câmp, s'a încheiat în 15 Octombrie 1914 un contract, care cuprindea și livrarea a 7000 culine. Liferantul a obținut în înțelesul contractului, afară de preț, și un permis pentru a exporta cereale în preț de 2000 lei pentru un vagon, adecă cu 200 — 300 lei mai scump decum erau în acel timp prețurile. Culinele au fost comandate la Krupp în Berndorf (Austria de jos), deoarece intenționa să găsească cele livrate de aceasta firmă de bune. Prețul celor dintâi 1000 culine a fost stabilit de piesă cu 310 lei și 85 bani, iar pentru celelalte 6000, deoarece valoarea nichelului se schimbă mereu prețul avea să se stabilească mai târziu.

În Aprilie Krupp a cerut o urcare a pre-

fel de idei și preocupat statornic de problema înălțării bisericei și școlii sale, singurele adăposturi sigure ale neamului său, protopopul Simion Jinariu a purtat cu vrednicie brăul roșu 21 de ani încheiați. În liniștea zilei dela 7 Nov. 1841, trupul său ușurat de povara celor 74 de ierni aspre, a fost coborât în mormânt în viuiețel jalic al clopotelor brâncovenesti și în regretele duioase ale poporului din Tara Oltului. S'a văzut atunci din înmormântarea arhierească ce i s'a făcut, că mai presus de deșertăciunile lumesti, se ridică strălucitoare munca pozitivă și roadele ei binecuvântate pentru poporul ce-a avut noroc de ea. Ca o mărturie nemincinoasă a acestui adevăr etern, a stat la groapa lui, protopopul Brașovului și însulețitul episcop de mai târziu al Caransebeșului Ioan Popasu încununat de 16 preoți în haine cernite. Și cuvântul de mișcătoare apoteoză ce sbura din gura înțeleaptă a lui Popasu, a făcut să se înfiripeze în marea de ochi umezi, icoana de apostol a lup-tătorului pentru binele de obște: *Simion Jinariu*.

Prin cultul conștient al înaintașilor de merit, se creiază siguranța viitorului și iubirea către sufletul colectiv al neamului nostru.

Culegătorii de medalii...

Eroii regimentului 33 arădan.

Arad, 26 Februarie.

Avem sub ochii noștri o statistică a decorațiilor, cu diferite medalii, din toate regimentele de infanterie din patrie. Statistica este publicată de revista săptămânală Küllügy-hadügy în numărul din urmă. Voinicii cărui regiment credeți că au obținut cele mai multe medalii de aur și argint mari? Ei sunt tocmai voinicii regimentului nostru arădan 33 constituit în covârșitoare majoritate de Români.

Cu diferite prilejuri am stăruit asupra strălucitelor fapte de arme săvârșite de eroii regimentului arădan, cari luptă pe diferite puncte ale frontului rusesc, la granița italiană și în Balcani, — pe serpentinele prăpăstiosului Lovcen luptaseră cu succes nu de mult. Iată acum și aclatanta dovadă oficială a vitejiei ei, ei au cules cele mai numeroase medalii de aur și mari de argint, prin conferirea acestor medalii comandamentul suprem al armatei recunoaște serviciile de preț realizate de acești eroi.

Ne exprimaserăm nădejdea și până aci că conducerea militară a monarhiei își va spune cuvântul atunci când va fi nevoie

Conducerea militară va ști să intervină pentru cei ce au știut să-și verse din abundență sângele pentru împlinirea scopurilor militare fixate de ea. Nădejdea aceasta ni se întărește, cu această ocaziune, când rigidele date ale unei statistici constată că regimentul arădan 33, a primit 30 medalii de aur și 216 de argint mari.

Alt regiment din Ungaria care a primit îndată după regimentul arădan cele mai numeroase medalii de aur este regimentul din Cinci-Biserici, constituit în majoritate iarăș din naționalități (26 med.), iar în locul al treilea regimentul nostru din Sibiu 31, care a obținut 19 medalii de aur.

Din punct de vedere al armatei evident că mulțimea decorațiilor oferă criteriul sigur de judecată asupra destoiniciei, calității militare a voinicilor. Îndeosebi când este vorba de armate naționale.

Și dacă totuși reușesc regimente de naționalități să stoarcă cele mai numeroase medalii, în chip logic faci concluzia că prestațiunile militare au trebuit să fie deosebit de valoroase, și să fi fost plătite cu abundență vărsare de sânge.

Indiferent de cine poartă pe piept decorațiile conferite regimentului arădan, ele grăiesc în chipul cel mai eclatant despre esențența material de oameni ce-l dă grosul soldaților noștri din acest regiment, de sângele românesc împrăștiat din abundență pe îndepărtatele fronturi de luptă.

Când deci vorbim despre culegătorii de medalii în chip firesc atențiunea noastră se concentrează și mai mult asupra măsurii cu care ni se va măsura de cei dela putere, asupra răsplătirii acestei glorii militare ce-o dau monarhiei soldații noștri,

Pentru orfeliatul românesc din Sibiu.

Arad, 26 Februarie.

La „Românul” au mai contribuit pentru orfelinatul din Sibiu următorii:

1. Colecta stegarului Vasile Moisil dela soldații spitalului de câmp 5/12:

Fähnrich Vasile Moisil Năsăud 20 cor. Sergentii: Thomas Hann, Turnișor 5 cor., Benedek Béla Bánffyhuynad 5 cor. Plutonierii: Dumitru Enache Brașov 15 cor. Aurel Mesarosi Erhatvan 10 cor., Weisz József Csucea 2 cor. Caporalii: George Tomoroga Borgo-Murășeni 3 cor., Ion Gruiau Hapria 2 cor., Marosán Jenő Körtékpu 2 cor., Krausz Mihály Buza 1 cor., Johann Scholler Petele 2 cor., Iosif Ciuzboian Vulcan 6 cor., Sebestyén János Kendilona 2 cor., Georg Köber Turnișor 2 cor., Dominic Furlman Pfaffstätten 2 cor. Fruntașii: Aron Pop Bretea-română 2 cor., Grigorie Costinea Ardau 2 cor., Vasile Oniga Ilva-mică 2 cor., Popovits Gyula Brașov 2 cor., Hirsch Aron Nagy-Teremi 1 cor., Jozsa Sándor Hodgya 2 cor., Varga Venczel Simonfalva 1 cor., Kravaszki Z. Alibunar 10 cor., San. soldații: Macedon Huciu Poiană 2 cor., Zsigó István A-Szerdahely 1 cor., George Ranta Nadaștia le sus 4 cor., Vasile Hulpoi Ardis 2 cor., Lica Coroii Giris 4 cor., Flore Blaga Gimelesi 2 cor., Sztankovics Sava Vârșet 5 cor., Mihail Gottschling Omlas 2 cor., Szigeti Sándor Czegötélke 4 cor., Bihary Zs. Bagomer 40 fil., Reck Albert Cluj 40 fil., Ion Tămas Recitova 2 cor., Leopold Schuster Runatz 2 cor., Ion Șandor Hodac 7 cor., Franz Kahling Litschel 2 cor., Bálint Tamás Málom 2 cor., Ernst Bösel Weiskirchen 2 cor., Borovka András, Jablonka 2 cor., Adolf Dreschler Oskau 1 cor., Josef Winkler Barzdorf 2 cor., Ioan Șandor Gilău 2 cor., Nicolae Aldea Bojunic 2 cor., Traian Bidian Sirtioana 2 cor., Ion Mărcuș Habic 1 cor., Klein Mathias Șura-mare cor., Ion Crișan Tigani 2 cor., Blaga Lazar Răteag 2 cor., Orban Domokos Sz.-Hodos 2 cor., Moldovan Vian, M.-Rognut 1 cor., Banovcsin Péter Gerebes 1 cor., Brun András Ihrisse 2 cor., Teodor Vintilă Sâncel 2 cor., Gavrilă Fărcaș 2 cor.,

Tren-soldații: Petru Rus Iliș 2 cor., Ion Coste Gurasada 2 cor., Ignat Barb Cib 1 cor., Szöcs András H.-Lövyöte 1 cor., Sirovicza István Totkomlos 1 cor., George Stan Mocsa 1 cor., Orbán Gáspár Törpény 40 fil., Ion Lazar Sânmărgita 1 cor., Mihai Beres Ercăvaci 2 cor., George Fogasi Tășnad-Santo 2 cor., Vasile Oșan Tășnad-Santo 2 cor., Thomas Frühm Iáad 1 cor., Iosif Weber Wien 2 cor., George Dumitrean Rebrisoara 2 cor., Ioani Ordean Lencrăm 2 cor., George Tăilă Arad 1 cor., Ion Bodăia Draga-Vilma 2 cor., Costar Moldovan S.-Măgeruș 2 cor., Todor Coltor T. Gyertyámos 1 cor., Iosif Peteu Cârnești 1 cor., Foris Márton Zajzon 20 fil., Bartha János.-Sz.-György 1 cor., Georg Wasko Fényes-Litke 1 cor., Szabó Sámuel Rattó 60 fil., Péntek Márton Körösfő 1 cor., Bănel Peter Wien 1 cor., Ioan Velle 2 cor., Matei Frățilă 2 cor., Ács István Niregyháza 1 cor. Suma: 211 cor.

2. Colecta domnului I. Nandis din Gmünd:

Zeno de Rusyn (Colomea) 5 cor., inginer A. Kramrich (Londra) 5 cor., N. Meisels 2 cor., A. Șlaiher 2 cor., Rapaport-Lupan 4 cor., dșoara Berta Schlifka 2 cor., dșoara Erna Lempert 2 cor., Dr. Starkl 2 cor., cadet I. Nandis 10 c. Suma: 34 cor.

3. Colecta doamnei Paula Superceanu, soție de învățător în Marcoveț:

Paula Supercean 5 cor., Viorel Popa 1 cor., Emilia Moise 2 cor., Iulian Moise 6 cor., Mihail Moise 1 cor., Maria Crăciun 2 cor., Stefan Crăciun 2 cor., Măria Stoian 1 cor., Lucretia

Stoian 1 cor., Ion Stoian 1 cor., Ana Stoian 2 cor., Alexandra Adam 1 cor., Iosif Nicolaevici 2 cor., Vasile Ianăș 2 cor., Măria Adam 1 cor., 2 cor., Vasile Ianăș 2 cor., Măria Adac 1 cor., Eva Ianeș 1 cor., Adam Gaita 2 cor., Maria Blagoe 1 cor., Iosif Ogrin 1 cor., Persa Ion 2 cor., Irina Miclău 4 cor., Persa Lazar 2 cor., Iosif Blagoie 1 cor., Blagoie Adam 1 cor., Ioanovici Milan 1 cor., Catinca Ogrin 1 cor., Reuniunea de cetire și muzică 30 cor., Ioachim Giuca 2 cor. — Suma totală 86 cor.

4. Colecta domnului Petru Ciocan din Poiana-sărată „dela lucrătorii români, cari cără cu spina saci cu cereale dela vama românească, cari trăiesc în creerii munților”:

Petru Ciocan 15 cor., Stefan Ardeleanu 5 cor., Ioan Dumitru Ciurea 1 cor., Nicolai Fulga 1 cor., Ioan Verdesi 1.40 cor., Ioan Furcian 2.20 cor., Andrei Borber 2 cor., George Bălcan 1 cor., Ioan Cînpurear 1.20 cor., Constantin Petru 1.40 cor., Constantin Rusu 1 cor., Vasile Bitir 2 cor., Ioan Drăgan 1 cor., Andrei Porczel 1 cor., George Samson 1.20 cor., Nicolai Drăgan 2 cor., George Stănică 1 cor., Constantin Bălăjoi 1 cor., Orbán Ignác 1 cor., Toader Radu 1.20 cor., Nicolai Grosu 1 cor., Nicolai Ionel 1 cor., George Apostol 3 cor., Sáracsán Imbre 1 cor., George Grosu 1 cor., George Gligore Oltean 1 cor., George Chitiu 2 cor., Nicolai Manea 2 cor., George Muntean jun. 1 cor., Ioan Manole 2.40 cor., Ioan Muntean jun. 2.20 cor., Dumitru Bunghez 2 cor., Dumitru Furcian 1.20 cor., Radu Anghel 1 cor., Pavel Bălar 1 cor., Nicolai Drăgoi 2 cor., Vasile Coltofeanu 1.20 cor., Ioan Boholțian 1 cor., Ioan Măgurean 1 cor., Nicolai Zmădu 1 cor., Nicolai Ilie 1 cor., I. Chiriac 1 cor., Micloși J. 1 cor., Ioan Sielaru 1 cor., Ioan Birlă 1 cor., Nicolai Cioban 1 cor., Nicolai Radu 1 cor., George Irimia 1 cor., Vasile Drăgoi 1 cor., Alexe Haicu 1 cor., Petru Ciurea 1 cor., Vasile Vrăncianu 1 cor., Nicolai Ionel tânăr 1 cor., Petru Lupu tânăr 1 cor., Radu Rusandu 1 cor., Bortog L. 40 fil., George Băcescu 1 cor., Petru Moisii 1 cor., George Lazar Cotigă tânăr 1 cor., Nicolai Feraru 1 cor., Ioan Teacă 1 cor., Constantin Hârjan 1 cor., Gál Lajos 10 fil.

Acești „lucrători români care cără cu spina saci” ca să poată trăi în creerii munților, să fie de exemplu domniilor noștri, cari se coudesc și acum de a oferi dania lor pentru orfelinat. Să trăiți, bravi lucrători români!

5. Colecta cadetului Onoriu Giurgiu dela soldații români din plutonul IV, compania 14 a regimentului de infanterie No. 51:

Kadett Onoriu Giurgiu 20 cor., caporalii: Ioan Stan 10 cor., Iacob Bota 4 cor., Ioan Tulbure 4 cor. Fruntasul Teodor Pop 4 cor. Infanteriștii: Vasiliu Moldovan 10 cor., Ioan Pálfi 10 cor., Alexandru Pop 10 cor., Ioan Lung 4 cor., Alexandru Gira 4 cor., Ioan Crișan 4 cor., Nicolae Culceriu 4 cor., Petru Flueraș 4 cor., Alexandru Morariu 4 cor., Ioan Tinca 4 cor., Vasiliu Oltean 4 cor., George Brie 2 cor., Vasiliu Fiscutean 2 cor., Ioan Leu 2 cor., Teodor Păpuc 1 cor., Ioan Murășan 1 cor., Isae Conea 2 cor., George Conea 2 cor., Ioan Szabó 2 cor., Gavrilă Bandea 2 cor., Gligor Chiorean 2 cor., Petru Noruțiu 1 cor. — Laolaltă 123 cor.

6. Colecta stegarului Octavian Secărea dela regimentul de infanterie 64 compania 13:

Stegarul George Petca 30 cor., cadetul Octavian Secărea 30 cor., sergentul major Mihai Ianc 20 cor., sergentul major Adan Lup 10 cor., plutonier George Tomodan 20 cor., plutonier Ioan Oprean 20 cor., plutonier Roman Pogan 20 cor. — Suma: 150 cor.

Reasumare:

Colecta No. 1	cor.	211.—
Colecta No. 2	„	34.—
Colecta No. 3	„	86.—
Colecta No. 4	„	95.—
Colecta No. 5	„	123.—
Colecta No. 6	„	150.—
	Suma	cor. 699.—
Transport din Nr. 33		cor. 13.135.97
In total		cor. 13.834.97

dintâi rază domoală a soarelui, rochiile de mătăasă — de stradă chiar — își vor face apariția bogată. Putem ușor să ne imaginăm costul unei rochii de tafta astăzi în prețurile atât de ridicate și bogăția încrețiturilor cerute de modă! Ce are a face. Este moda, deci se va și purta, fără considerația prețurilor enorme.

Intotdeauna, schimbul brusc al modei aduce contrarul celei ce a fost. Astfel și cu jachetele strânse pe talie până la brâu, cari încep să dispară cu încetul, pentru ca să fie înlocuite de cele largi, foarte frumoase și practice, cari ne amintesc jachetele englezești intotdeauna elegante. Fără cordonul care marchează talia, fără cusătura în spate, aceste jachete lungi sau mai scurte chiar se lărgesc deja din sus de brâu prin croiala care precum se lungeste, să și lărgeste fără ca întregul de jos însă să dea o lărgime exagerată. Am văzut câteva din aceste modele de o eleganță și finețe extraordinară. Gulerul montant și mânecile de o lărgime foarte moderată completează aceste frumoase și elegante creații.

Pălăriile de tranziție sunt de cea mai variată formă. Mari și mici, se va susține încă — cu prea puțină variație — moda din iarnă. Nici prea mari nici prea mici și de multe ori foarte simpatice îndeosebi cele cu imitația pălăriilor bărbătești, cu bondul drept de mărime mijlocie și capul înalt.

Să sperăm că moda de vară are să ne aducă siluete mai distinse și elegante decât sezonul trecut de iarnă. O schimbare putem regreta însă: se abandonează aproape cu desăvârșire mânecile scurte și decolteul de până acum al bluzelor, ceea ce ne-a fost atât de simpatic tuturor.

T. B.

Ultima oră.

MARI LUPTE PENTRU FORTĂREȚA VERDUN.

Berlin. — Ieri după amiază, regimentul de infanterie din Brandenburg a luat cu asalt fortul panterat Douamont, punctul extrem dela nordost al liniei de fortificații permanente ale Verdunului. Germanii mențin puternic acest port.

Lugano. — „Corriere della Sera” anunță din Paris: Atacul german contra Verdunului a început cu o grabă și violență ce a întrecut orice așteptare. Germanii au făcut pregătiri colosale, și au îngrămădit enorme cantități de muniții. Focul artileriei a întrecut memorabilul atac de artilerie dela Dunajetz. Criticii militari francezi spun, că eventuala cădere a Verdunului nu ar influența în mod decisiv sfârșitul războiului; în consecință Germanii nu vor putea impune pacea.

Rotterdam. — Se anunță din Londra: „Times” spune că atacul contra fortăreței Verdun este a se aduce în legătură cu prezența kaiserului pe frontul acesta.

Geneva. — Se anunță din Paris: „Le Temps” spune, că atacul german nu înseamnă începutul asediului contra Verdunului, ci începutul luptelor deschise cu Francezii. Această luptă e încă în curs. Fortăreța Verdun e cel mai puternic punct al frontului francez, dar nici chiar străpungerea acestui punct nu va nimici rezistența armatei franceze și nici Parisul nu va cădea.

ESUAREA TRATATIVELOR RUSO-ROMÂNE?

Budapesta. — Ziarele de aici află din București: Ziarului „Unirea” i se anunță din Petrograd:

— Tratatul ruso-român în chestia Basarabiei au esuat complet.

Bibliografie.

Recomandăm următoarele publicații ce le primim la redacție:

Axente Banciu: Dr. Alexandru Bogdan, o broșură despre viața și activitatea distinsului profesor al liceului din Brașov, căzut în luptele dela Zămina. Costă 1 cor., plus porto poștal și se vinde în folosul bibliotecii publice „Dr. Alexandru Bogdan” din Brașov. Se poate cumpăra dela librăriile românești.

A. Cotruș: Sărbătoarea Morții, un volum de poezii dintre cele mai energice și valoroase ce s'au scris în românește, cu motive din războiul actual. Costă 1.50 cor. plus porto și se poate comanda dela librăriile românești.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

In atențiunea celor ce ne trimit bani.

Persoanele, cari trimit sume de bani prin mandat poștal, sunt cu înzistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a cuponului) în ce scop anume se trimite suma. Când aceasta nu este posibil — fie din orice motiv — să ni se arate prin o scrisoare (recomandată) destinația banilor. — Scrisoarea e bine să se trimită înainte de expedierea banilor, așa ca pe când ne sosește suma, să avem deja avizul în chestie.

Adeseori ni se trimit bani fără nici o lămurire, chiar și din ținuturi unde este permis a uza de cuponul mandatului poștal. În astfel de cazuri, prin cereri de lămuriri, depozitari și contări ni se face lucru degeaba.

Pentru evitarea astorfel de cazuri, cel puțin pentru viitor, ne adresăm cu această ocaziune mai vădit către abonații noștri de pe câmpul de luptă (Feldpost), dar în același timp și celor de acasă, cari ne trimit bani colectați pentru anumite scopuri de binefacere. Colectele trebuie trimise, totdeauna înainte de expedierea banilor, cu câteva zile.

Ținându-se seamă de rugămintele noastre, pe lângă că se vor putea evita multiplele neînțelegeri, cari obvin în atari cazuri — ni se va ușura și munca noastră, fiindcă nu va trebui să cerem lămuriri și să ținem mereu lucrurile în evidență.

Atât colectele, cât și sumele de bani se vor adresa Adm. ziarului „Românul” și nu la adresa persoanelor private. Librăriile ne socot anumite taxe pentru astfel de servicii.

Administrația ziarului.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevoiască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se recore un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acții.

CERCETAȚI COFETĂRIA

MATZKY

Prăjituri excelente. Local de primul rang.

Rugăm stim. noștri abonați cari își schimbă domiciliul să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și pe cea veche. Ținând seamă de această mică rugare a noastră le vom putea trimite ziarul fără întrerupere și fără întârziere.

E consult, ca nu numai la schimbări de adrese, dar și la reclamári de orice natură, precum și la trimiterea banilor să se alăture banda (fașia) sub care s'a expedit ziarul. Se poate atașa și pe dosul cuponului dela mandatul poștal.

AVIZ.

Rugăm onorații noștri mușterii, că în cazuri de comenzi să se adreseze direct nouă, trimițând tot la adresa noastră și banii, iar nicidecum la administrația foii. Astfel, ni se va da posibilitatea de a rezolva toate comenzile urgente și punctual.

Cu stimă:

Librăria „Concordia”,
strada Deák Ferencz Nr. 20.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Bence, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1913 — 1914

Vin alb — — —	1.60	1.35
Rizling — — —	1.65	1.40
Roșu de Miniș — —	1.80	1.50
Cartoné — — —	1.70	—

Vinuri noi din anul 1915.

Vin alb — — — —	1.15
Rizling — — — —	1.20
Șiller — — — —	1.30

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantez.

nr. 2519

Petru Bence

prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m)

PENTRU „ALBUMUL DECO-

RAȚILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informații de necesare (locul nașterii, regimentul și faptele răsplătite cu medalia respectivă)

De vânzare.

Moară cu vapor, locomobil 8¹/₂, aranjată complet și olier în stare bună, din cauză familiară se vinde ieftin cu (8000 Cor.) opt mii coroane. Adresa la administrație. (Ca 2603-1)

Pește sărat

calitate superioară, crap, se vinde en gros și detail **Ko. Cor. 3.**

Doritorii a se adresa la Dl

OPREA CIACONEA

Nagyszeben,

Str. Rosenanger Nr. 7.

(Si 2613-3)

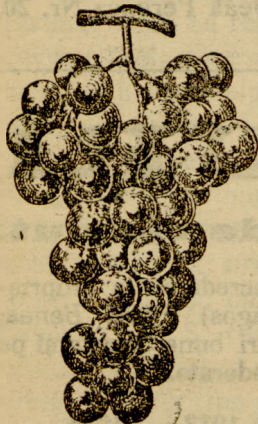
O lucrare de mare actualitate:

CARTEA DURERII

de episcopul Bongaud, traducere de Iacob Nicolescu. — Cel mai potrivit cadou! — Prețul Cor. 1.50, legată de lux Cor. 3.50.

A se procura dela

ADMINISTRAȚIA „CALEA VIETII”
Vulkán, Hunyad megye (Ungaria)

Ultoi de viie

soiu american neted și cu rădăcini, diferite soiuri, garantând pentru veritabilitatea lor, furnizează în asortimentul cel mai bogat cunoscuta și încrezuta firmă.

„Kisküküllőmenti első szőlőoltvány telep”

Proprietar:

Friederic Caspari

Mediaș, (Medgyes)

comit. Târnava-mare (Nagy Küküllő m.)

Cereți preț curent ilustrat!

Acest preț curent cuprinde toate scrisorile de recunoștință sosite din diferite regiuni ale țării, în consecință înainte de a face comanda ori care proprietar de vie poate cere informații verbale sau în scris dela persoane cunoscute relativ la încrederea de care se bucură numita pepiniară.

**CROITORIE
DOMNEASCĂ ÎN
DEVA. : ::**

Cu onoare aduc la cunoștința on. public, că am deschis croitorie domnească în clădirea „ORIENT” vis-à-vis de otelul „Crucea albă” în Deva. — În urma excelentelor mele legături sunt în situația de a mulțumi și cele mai delicate pretențiuni. — Pentru 3-4 comenzi în provincie merg personal la fața locului. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public,

sunt cu stimă

KINDA S. croitor pentru domni.

ANUNȚ.

Un comis tânăr, posedă limba română și maghiară

caută loc

la o prăvălie de manufactură sau șpețerie. Adresa la administrația ziarului. (Mo 2616-3)

PETRINJENAR IOAN

EXPORT IMPORT DE GHETE.

Opinci, la revânzatori li se acordă cu prețuri permanente de fabrică. — De părechi cu ramburs, gata tăiați p copii dela 9 cor. în sus, p. adulți dela 12 cor. în sus.

BUDAPEST, VI, Király-u. 10. II. udvar.

Se caută

o domnișoară română,

tânără, din casă bună, care vorbește perfect limba maghiară, la doi băieți de 7 și 8 ani. Ofertele să se adreseze la administrația ziarului.

(Co 2614-5)

FARMACIA
KÁRPÁTI JÁNOS,
ARAD, ÎN COLȚUL PIETEI BO-
ROSA BÉNI ȘI CĂLEI TI-
SZÁ ISTVÁN, vis-à-vis de gara trenului electric.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

**stabilimentul meu industrial de vopsitorie
de pânuri și de curățitorie chimică,**

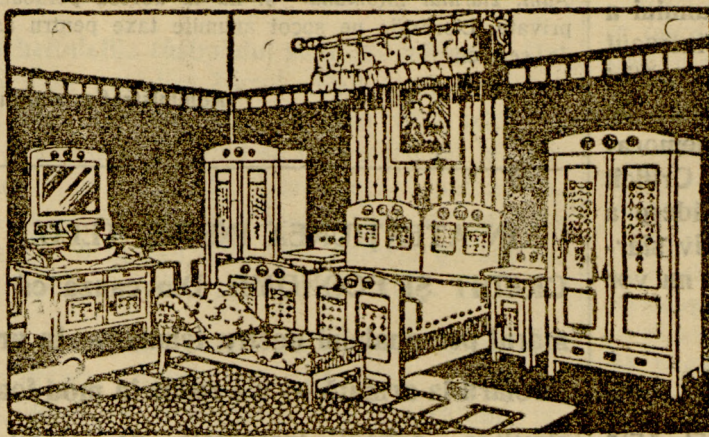
aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pietii Valerie. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

**STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET. strada Kudritzner numărul 44-46.**

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 118)

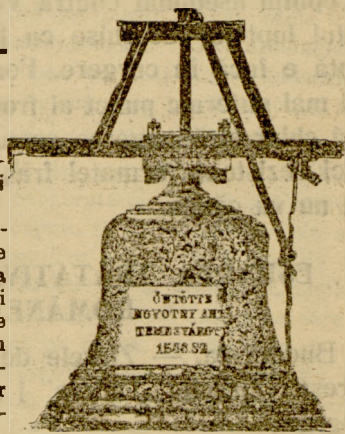
Prezent cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1890.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alți

**Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.**

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricte, spre facerea de clopote noi, armonioase pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce de ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latare fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre proadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

AVIZ!

Aduc la cunoștința onoratului public, că marele
depozit de scânduri,

— lemn cioplit și tăiat în firez pentru edificat, țigla, Eternit, țement, Kollarit, petri de moară de Königsberg și altele a socrului meu dl Constantin Baicu director școlar în Orăștie — a cărui conducător am fost, cu datul de 15 Decembrie 1915 st. n. cu toate pretenziunile (datorații) firmei a trecut în proprietatea mea, și de atunci începând îl conduc sub propria mea firmă.

Deci și pe aceasta cale avizez onor. cumpărători ai acestui depozit și îndeosebi pe cei din Orăștie și jur, cercul Geoagiului, P'ski, Devei, Zlatna, Vinț și Szászsebes cari nu și-au achitat încă pe deplin datoriile ce le au la acest magazin pentru materialul cumpărat, ca dela datul de mai sus începând să le plătească la firma subsemnată.

Rugând și pe mai departe prețiosul și binevoitorul sprijin al acestui mare public cumpărător, care și până acum cu atâta căldură și conștiințiozitate a sprijinit această prima întreprindere românească de aceasta branșă de comerț, semnez

cu toată stima

TEODOR VULPE

proprietarul depozitului.

ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS.

(Vu 2593—3)

AU SOSIT DEJA
NOUTĂȚILE DE GHETE DE

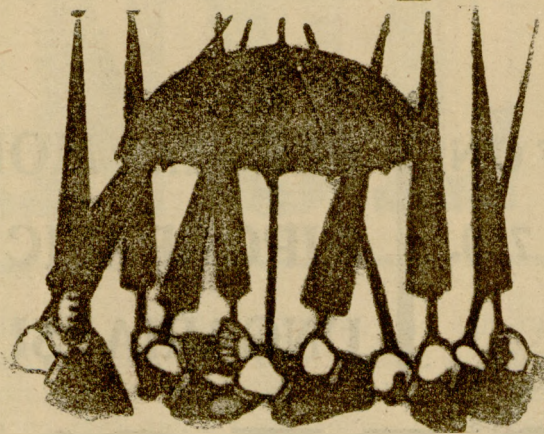
PRIMĂVARĂ,

PRECUM ȘI SANDALELE
„UZSOK“ DE RĂȘBOIU,
CU TALPĂ MOALE DE
LEMN. Ci 2606—30

**BURSĂ DE GHETE
(CIPÓTÖZSDE)**

ARAD, BULEVARDUL ANDRÁSSY NR. 22.

TELEFON NRUL 10—44

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

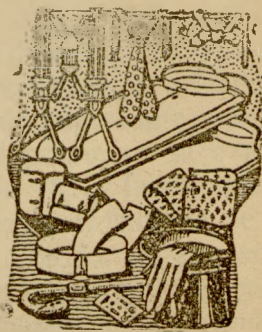
PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile
cele mai moderne — **En-tout-cas**
și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și
estetică, de calitate cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună,

Cămeși de modă albe și colorate
GULERE și **MANGETE**
albe și colorate; **BATISTE** de buzunar;
BRATELE; **CRAVATE** pentru gulere
simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de
eamilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă
p. bărbați în sortiment bogat și cu pre-
țurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit“.

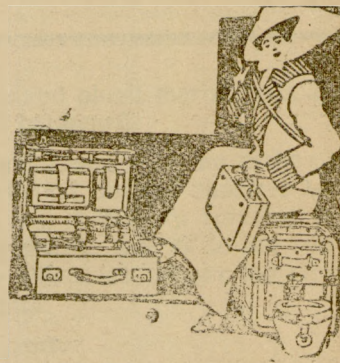
ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE ȘI COFERĂRIE

O RENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELĂRII
Strada Cisnădiei 45. **SIBIU**, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit
vânat, sport și volaj, poclăzit și procovături, port-
monee și bretele solide și alte articole de ga-
lanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.
CURELE DE MAȘINI, **CURELE DE CU-
SUT** ȘI **LEGAT SKY** (vârzobi), permanent în
depozit. Toate articolele din branșele numite și
reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste
de prețuri la cerere se trimit franco. (O—9)

Comandele prin poștă se eșep-
tuesc prompt și conștientos.

SZLANNÁR ÉS RÓTH

întreprindere de pictură de sticlă,
altare, biserici și sticlărie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), Arany-János-u. 14.

(Sa 2166)

Execută foarte frumos pictarea de sticlă,
biserici, altare, icoane și fresco, totfelul de
lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de
sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane.
Aurături și pictarea tablourilor staționare.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tălat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă. :

Prețuri :
moderate :